

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id uidem probamus libenter (Az általalotok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük).
XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Szőlősgazdák kongresszusa.

(K. Ö.) A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete augusztus 23-án tartotta Nagyváradon országos értekezletét.

Az értekezlet legfontosabb eseménye kétségkívül az az állásfoglalás volt, melyet a szőlősgazdák a boritaladó leszállítására irányuló mozgalommal szemben tanúsítanak.

Az ország bortermelői teljes határozottsággal követelik a boritaladó leszállítását, mert a boritaladó túlmagas voltában látják akadályát a borfogyasztás fellendülésének. Holott kétségtelen, hogy a borfogyasztás fellendülése az egyetlen eszköz a szőlőgazdaság jövedelmezővé tételére.

A mostani drága borárak mellett a tömegfogyasztás igen csekély, mert a néprászokott a pálinkaivásra. A borfogyasztási adó leszállítása pedig azt eredményezné, hogy a bor olesőbbodásával megnövekednék a fogyasztás, anélkül, hogy a szőlősgazdáknak kellene újabb engedményeket tenni, mely esetben bizonyára csődöt mondana az egész szőlőrekonstrukció.

A kik a helyzetet nem ismerik, azok a borárak csökkenését a túltermelésben keresik. Holott bizonyos, hogy nálunk túltermelésről szó sem lehet. Keleti K. statisztikája szerint ugyanis három évtü-

zed előtt megszületett nálunk 12½ — 13½ millió hektoliter bor, míg tavaly a legjobb esetben is csak 3 millió hektoliter termelt meg. Ezt különben a szőlővel beültetett terület nagyságával is lehet bizonyítani. Ugyanis 1870-ben szőlővel beültetve 658,500 hold, jelenleg pedig van 459,297 hold, vagyis közel 200 ezer holddal kevesebb, mint harminc évvel ezelőtt. Tulajdonképpeni tehát nem beszélhetünk.

A bor fogyasztása mégis csökken, mert a túlmagas adó következtében a közönséget elszoktatták a borivástól. Helyette a pálinkaivást kedvezményezték oly adópolitikával, mely egyedül álló a művelt világban. Sehohsem oly magas a borárak, mint nálunk és sehohsem oly alacsony a pálinka adója, mint nálunk. A szeszadó pótlékkal együtt 100 korona 100 fok alkohol után. Németországban 108 korona, Olaszországban 136 korona Oroszországban 210 korona, Franciaországban 220 korona és Angliában 368 korona.

Mikor Franciaországban 1900-ban a kitűnő bortermés következtében a bor ára oly rohamosan hanyatlott, hogy a szőlősgazdákat nagy katasztrófa fenyegette, a francia törvényhozás úgy segített a dolgon, hogy az állami boradót 1½ frankra szállította le. Ez azt eredményezte, hogy

a borfogyasztás óriási módon felemelkedett. A francia kormány inkább kockáztatta az államháztartás egyensúlyát, sem hogy tönkretette a szőlősgazdákat és azt a száz és százezer munkáscsaládot, melyeknek a szőlőművelés ad kenyeret. Nyilván Németország is így gondolkodik, mert eltekintve egy-két hercegségtől, a német birodalom területén boradót nem vetnek ki. Olaszország is annyit tesz a szőlősgazdák érdekében, hogy a bortermelők házi fogyasztása korlátlan mennyiségben adómentes s így megszabadítja a szőlősgazdákat legalább ettől a második teherrel, mely boldogulásukat megnehezíti.

Ezenkívül rontja a helyzetet az 1899. évi VI. t.-cz. azon intézkedése, hogy a városoknak jogukban áll 20 %-ig terjedő adópótlékot a borra kivetni. Ami ismét csak azt eredményezi, hogy csökken a borfogyasztás és növekedik a pálinkaivás. Nálunk a borfogyasztás fejenként 5—12 liter, a szeszfogyasztás pedig 9—12 liter, holott az abszint hazájában, Franciaországban is csak 7—9 liter a szeszfogyasztás.

Teljesen jogosult tehát az a mozgalom, mely a borital adó eltörlését, vagy legalább is tetemes leszállítását sürgeti. A M. Sz. O. E. derék munkát végez, ha

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hét országon keresztül.

Utí emlékek.

Biarritz.

A tengerrel úgy van az ember, mint a Tisza vizével. Nem azt akarom mondani ezzel, hogy az ember a vizét issza, (issza a huncut), nem! — csak a szíve vágyik hozzá vissza. A kedves Lourdes után, a hol oly sok szépet láttunk és a hol olyan igen-igen nagy kényelemmel és szíveséggel láttak el bennünket, vigasztalt a tudat, hogy ha elhagyjuk is, de a tenger felé közeledünk. Még pedig az óperenciás tenger felé, a hol az a nagyfontosságú esemény történt velünk, hogy felgáttuk lábunkat a — semmibe.

Alig három órai utazás után, hűvös, erőteljes levegő csapott az arcunkba.

— Még utóbb fázunk is július közepén — gondogattuk és összebb huztuk a felöltőnket. Haladtunk Bayonne mellett, a hol épen nagy katonai parádé volt a francia nemzeti ünnep tiszteletére. Aztán rideg, kilátás nélküli, zöld, de mégis mogorva, hegyes-völgyes táj vett bennünket körül. Hiába! itt egy gorbomba nagy ur vár bennünket, az Óceán ő Felsége, a kinek 100,000 mérföld a birodalma, a ki lenézi az ilyen magunkfajta szárazföldi szegény legényeket. Azért alakította át a földet, a bászok földjét is a maga képére, ridegnek, méltóságosnak. Óriási omnibuszok várnak bennünket, egy- és kéte-

letesek. Hogy én nem a kocsiba ültem, s nem üvegen keresztül nézem a tájat, hanem a kocsilegességletéről, az azt hiszem természetes. Nagycsontu, jól táplált lovakat úgy felcsengőzték, mintha lakodolomra mennénk. Kocsisunk nagyokat patogatott a hosszú ostorával. A kocsisunk! pardon! a kocsisunk! Még most is érzem azt a tiszteltteljes tekintetet, a mit rája vettem. Olyan volt, mint egy kifejtett erdei medve. Erőteljes, izmos, nagycsontu, jól táplált. Különbözik egészen szép ember, a kire még egyik-másik fehérszemély is szívesen pisloghatna. Arca rézvörös, de nem borvörös, simára borotvált, az orra kicsiny, erősen sasor, szemei szelidek, ajkait szinte nagyon is kicsinyltem s a finom metszését (a hogyan itt nálunk mondják: a csókratermezséget) bámulva csodáltam. A hangja csupa érc, úgy gyönyörködtem benne, a mint nekem magyarragatott, ámbár egy betűt nem értettem a szavából. Szóval az erő és erély typusa, a ki hozzá van edzve a tenger sós, kecséri gorbomáságához, téli szélhez, viharához s dacolni tud vele. Egészséges eszű és erkölcsű naiv népnek tartom.

Valamelyikünk a víz ihatóságát kérdezte tőle. Ártatlan arccal felelte:

— Nem ismerem. A víz csak malmot hajtani, meg bort behűteni jó, én csak bort iszom.

Kinek ne imponálna az ilyen nép?

Méltóságos platánfák, majd bükkösök közt hajtottunk. Erős lovakat úgy vitték föl a hegynek óriási omnibuszaikat, mint a gyerekkocsit. A tengerpart néhány kilométernyire volt tőlünk s mi addig a nagykiterjedésű villatelep szépségeiben gyönyörködtünk. Egész város ez, akkora területen, hogy egy barátommal sétára indulván,

félóra múlva úgy eltévedtünk, hogy csak hosszas utbaigazítások után értük el tanyánkat, a Hotel Cosmopolitaint.

Alig helyezkedtünk el kényelmes szállásunkban, azonnal a tengerpartra siettem. A tenger, a bájos, kedves tenger! Ha valahol, itt mind a két tulajdonságát egyesíti. Soha, sehol olyan tengeri homokot nem láttam, mint Biarritzban. Különbösen jélelőt az apály idején 40—50 méterrel beljebb vonul a víz, mint egyébként, dagály idején. Jó messze bemehet az ember, de egy-egy ambiciózusabb időnkénti hullám ki-kilövell és végignyúlja az aszfalt simaságú partot. Aztán takarodik ismét visszafelé, nyomában fényes, ragyogó tükrök marad, gyönyörködhet az magad képmásában, száraz lábbal sétálhatsz rajta s csak a cipőd talpa lesz egy parányit nedves. Ha megállsz, egy percnyi állás után egy-két centiméternyit süllyed a sarkad, egyébként azonban vígan sétálhatsz a világ legelső tükrö-járdáján. Nagyon természetes, hogy az ottlakók jó része és a gyerekek egész seregrel sétálnak, ugrálnak, játszanak naphosszat a pompás üdülyhelyen. Sokan levetik a cipőiket és úgy csinálják a sétát. Kifelé már szárazabb, puhább a homok. Az én Kneipp-sandáljaim egyszerre tele lettek a finom porzóval. A parton sátrakat ütnék. Egész sereg hölgy ül ott künn, kézimunkájával, ügyel a fickándozó homokvárat építő gyermekeire, szítja az üde, sós tengeri levegőt, és szövö-forja a napi pletyka fonalat.

A parton egy óriási fürdőház áll. Elegáns, tágas, egész palota. Természetes, hogy nem elégedtünk meg a homokban járkálással, hanem hamarosan fürdéshez készültünk. Itt már egész

Mai lapunk 4 oldal.

